

Van hun voetstuk af

Spinoza en Thorbecke naar Hogewal gebracht

DEN HAAG • Thorbecke ging gestrekt naar binnen, Spinoza bleef gewoon rechtop zitten. Beide beelden zijn nu bij kunstcentrum Stroom. Maar waarom?

HERMAN ROSENBERG

Dat was even schrikken eerder deze week op de Paviljoensgracht. Hup daar ging de bronzen Spinoza de lucht in en landde op een grote vrachtwagen. En weg was de filosoof. Een vergelijkbaar tafereel in Amsterdam, waar de sokkel van Thorbecke leeg achterbleef.

We vinden de denker en de staatsman terug in kunstcentrum Stroom aan de Hogewal. Ze maken tijdelijk deel uit van de tentoonstelling *Until it stops resembling itself* van de Amsterdamse kunstenaar Hans van Houwelingen. 'Tot ze niet meer op zichzelf lijken' dus. Op het eerste gezicht en gehoor is het een typische Stroom-aangelegenheid, waarbij je eerst dertig kantjes tekst moet lezen voor je enigszins begrijpt waar het over gaat. Maar dat valt mee.

De beeldend kunstenaar Van Houwelingen (1957) houdt zich bezig met kunstprojecten in de openbare ruimte. Een paar jaar geleden, toen de Haagse VVD-afdeling ijverde voor een Thorbecke-monument en de Amsterdamse Spinoza Kring hun held wilde eren, kwam hij met de panacé. „Ik heb voorgesteld dat we zouden ruilen. Dus Spinoza naar Amsterdam en Thorbecke naar Den Haag.”

VRIJDENKER

Dat was meer dan een grap, geen grap eigenlijk. Spinoza werd ooit als joodse vrijdenker Amsterdam uitgegooid, legt Van Houwelingen uit. En Thorbecke kon in Den Haag geen standbeeld krijgen, omdat het establishment, inclusief de koning, zich daartegen verzette. „Intussen ligt alles anders. Dat wilde ik duidelijk

De bronzen Thorbecke arriveert liggend op de Hogewal. FOTO ROBERT VAN STUYVENBERG

maken met het voorstel om te ruilen,” aldus de kunstenaar, die natuurlijk zijn zin niet kreeg. Amsterdam heeft nu wel zijn eigen Spinoza-monument. Maar Den Haag moet het nog altijd doen zonder Thorbecke, de belangrijkste politicus van de 19de eeuw.

Van Houwelingen wil dat nu bij Stroom allemaal nog eens aan de orde stellen en wel op de meest directe manier. Hij haalde de wijsgeer en de staatsman letterlijk van hun voetstuk. En daar zijn ze dan in de hal aan de Hogewal. Spinoza denkend in zijn stoel, schrijfstift in de aanslag, en Thorbecke stram staand, met een hand steunend op een aktetas waarin vast het ontwerp

voor de Grondwet van 1848 zit. „Een standbeeld is een standpunt,” vervolgt Van Houwelingen. „Maar de tijd gaat eroverheen. En nu zijn ze van hun sokkel gestapt en worden ze in feite van vlees en bloed. Ze communiceren nu op een andere manier met de toeschouwer.” En inderdaad, vooral Thorbecke is anders zonder voetstuk. Gewoon een figuur met een wat merkwaardig kapsel, die weggelopen lijkt uit een Dickens-roman.

Maar hoe vergaat het de lege sokkels intussen? Er zijn webcams op gericht en de opnamen zijn te zien op de tentoonstelling. Een onaangename leegheid heeft zich meester gemaakt van Paviljoensgracht en

Thorbeckeplein. Onwillekeurig gaan de gedachten naar de omver getrokken bronzen versies van Saddam Hoessein en Khaddafi.

De expositie belicht ook andere projecten van Van Houwelingen, zoals zijn controversiële voorstel voor een *Gastarbeidermonument* in Rotterdam, waarvoor het grote kunstwerk van Naum Gabo bij de Bijenkorf zou worden gebruikt en dus van een betekenis zou worden voorzien. De politiek torpedeerde het onder aanvoering van Leefbaar Rotterdam. Triest, maar wel heel interessant, vindt de kunstenaar.

Tot en met 11 december, bij Stroom, Hogewal, Den Haag.

EVEN VRAGEN AAN

Alex Zwirs, deelnemer 'Achteruit Inparkeren'

'Ik denk dat ik ruimtelijk inzicht heb'

Een 'belangrijk' onderzoek heeft uitgewezen dat mannen sneller zijn met achteruit inparkeren dan vrouwen. Maar een ander onderzoek heeft uitgewezen dat vrouwen hierbij minder schade veroorzaken. Daarom houdt Hertz vandaag in Haarlem het NK Achteruit Inparkeren. Hagenaar Alex Zwirs (26) gaat er voor.

Waarom doet u mee aan zo'n wedstrijd?

„Ik hoorde toevallig op de radio dat de winnaar een jaar lang gratis in een Mercedes SLK mag rijden. Dat lijkt me wel wat.”

Hoe lang heeft u 'n rijbewijs?

„Zeven jaar. Ik heb zelf het vermoeden dat ik tot de betere achteruit-inparkeerders behoor.”

Waarom denkt u dat?

„Voor mijn werk als bouwinspecteur zit ik veel op de weg.”

Rijden is nog geen achteruit inparkeren, toch?

„Dat klopt. Maar je zit heel veel in de auto en je moet ook heel vaak inparkeren.”

Heeft u een vriendin of vrouw?

„Nee, waarom vraagt u dat?”

Dan kan ik de volgende vraag veilig stellen. Zijn